

Staro

NATUUR EN
BUITENGEBIED

Quickscan flora en fauna

Nieuwe Steeg te Herwijnen

Rapportnummer 18-0364

www.starobv.nl

Quickscan flora en fauna

Nieuwe Steeg te Herwijnen

November 2018 versie 2

Rapportnummer: 18-0364

Opdrachtgever: Pouderoyen Compagnons

Uitgevoerd door: Staro Natuur en Buitengebied
Lodderdijk 38a
5421 XB Gemert
tel. 0492-450161
fax. 0492-450162
www.starobv.nl

Veldonderzoek: K.S. Haan

Auteur: K.S. Haan
S. van Lierop

Kwaliteitscontrole: N. Arts-Smits

Inhoud

1	Inleiding	3
1.1	Aanleiding	3
1.2	Doel	3
1.3	Zorgplicht	3
1.4	Leeswijzer	3
2	Plangebied	5
2.1	Ligging en beschrijving plangebied	5
2.2	Voorgenomen plannen	9
3	Methode	9
4	Natuurwaarden	11
4.1	Beschermde gebieden.....	11
4.2	Beschermde soorten	13
4.2.1	Flora.....	13
4.2.2	Vlinders en libellen	13
4.2.3	Kevers en weekdieren	14
4.2.4	Vissen	14
4.2.5	Reptielen en amfibieën	15
4.2.6	Vogels.....	16
4.2.7	Zoogdieren.....	19
5	Conclusies	22
5.1	Beschermde gebieden.....	22
5.2	Beschermde soorten	22
5.3	Advies en aanbevelingen	23
	Geraadpleegde bronnen	25

Bijlagen

Bijlage 1 Wet- en regelgeving

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

In de dorpskern van Herwijnen is KleurrijkWonen voornemens om woningen te realiseren. Tien jaar geleden zijn op deze locatie woningen gesloopt en het plangebied is nog steeds bestemd als wonen. Ten behoeve van een herinvulling van het bestemmingsplan is het noodzakelijk een quickscan flora en fauna uit te voeren. Door middel van de quickscan wordt in beeld gebracht of de ontwikkeling in strijd is met de natuurwetgeving en hoe eventuele strijdigheid met de wet voorkomen kan worden.

1.2 Doel

Doel van het onderliggende onderzoek is te bepalen of de wijzigingen binnen het plangebied mogelijk leiden tot overtreding van de natuurwetgeving. Voor soortbescherming en gebiedsbescherming is sinds 1 januari 2017 de Wet natuurbescherming (Wnb) van belang. Daarnaast is gebiedsbescherming vastgelegd in het Natuurnetwerk Nederland (NNN) (voorheen EHS genoemd). In bijlage 1 wordt deze wet- en regelgeving uitgebreid beschreven.

Het in deze rapportage beschreven onderzoek heeft tot doel het vaststellen van de (mogelijke) aanwezigheid van beschermde soorten die zijn opgenomen in paragraaf 3.1, 3.2 en 3.3 van de Wet natuurbescherming. Tevens heeft het onderzoek tot doel vast te stellen op welke wijze en in welke mate de voorgenomen ontwikkeling invloed kan hebben op het eventueel voorkomen van beschermde soorten. Op basis van dit onderzoek kan worden vastgesteld welke maatregelen getroffen en vervolgstappen genomen dienen te worden om te voorkomen dat in strijd met de natuurwetgeving zal worden gehandeld. Aanvullend zal worden bepaald of voorgenomen ontwikkelingen effect hebben op de beschermde natuurwaarden van nabijgelegen natuurgebieden.

1.3 Zorgplicht

Voor alle in het wild levende planten en dieren, ook niet wettelijk beschermde soorten, kent de Wet natuurbescherming een zorgplicht. Deze zorgplicht houdt in dat een ieder voldoende zorg in acht moet nemen voor de in het wild levende planten en dieren, alsmede voor hun directe leefomgeving. Dit betekent dat handelingen (of het nalaten hiervan) waarvan men weet, of redelijkerwijs kan vermoeden, dat ze nadelig zijn voor planten en/of dieren, niet mogen worden uitgevoerd.

1.4 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 wordt een beschrijving gegeven van het plangebied en de voorgenomen ontwikkelingen. In hoofdstuk 3 wordt de gebruikte onderzoeksmethode besproken. De mogelijke aanwezigheid van beschermde soorten en gebieden en de effecten van de geplande ingrepen op aanwezige beschermde natuurwaarden worden beschreven in hoofdstuk 4. In dit hoofdstuk wordt tevens ingegaan op de mogelijke

noodzaak tot het treffen van mitigerende maatregelen. In het laatste hoofdstuk zijn de conclusies uiteengezet.

2 Plangebied

2.1 Ligging en beschrijving plangebied

Het plangebied ligt in de kern van het dorp Herwijnen, in de gemeente Lingewaal. Het plangebied grenst aan de Nieuwe Steeg in het oosten en bebouwing en tuinen aan alle andere zijden.

Het plangebied bestaat voor het grootste gedeelte uit omheinde schapenweiden met daarbinnen twee kleine stallen. In deze weiden staan ook enkele bankjes, fruitbomen en wilgen.

Langs de oostrand van het plangebied ligt een grasland met een esdoorn (koningsboom) en bankjes wat grenst aan een groenstrook van de gemeente met lindebomen.

In het westen van het plangebied ligt een droogstaande sloot, waar in de winter, het voorjaar en begin van de zomer wel water in staat. Deze sloot is recentelijk gemaaid. Langs de sloot staan twee oude knotwilgen. Het noorden van het plangebied bestaat uit een overharde straat, een zandhoop en enkele wilgen.

De ligging van het plangebied in de bredere omgeving is weergegeven in figuur 1. De globale begrenzing van het onderzoeksgebied is weergegeven in figuur 2. Op pagina's 7 en 8 is een foto-impressie van het plangebied opgenomen.

Figuur 1. Ligging plangebied (rode stip) in de bredere omgeving (bron: Google Maps)

Figuur 2. Globale begrenzing plangebied (bron: Bing Maps)

Foto 1. Noordzijde van het plangebied

Foto 2. Westzijde van het plangebied (sloot)

Foto 3. Midden van het plangebied

Foto 4. Noordoostzijde van het plangebied

Foto 5. Zuidzijde van het plangebied

Foto 6. Koningsboom en bankje in het oosten van het plangebied

Foto 7. Opslag materialen en schuur in het zuidwesten van het plangebied

Foto 8. Binnenzijde van de schuur in het zuidwesten van het plangebied

Foto 9. Droogstaande sloot in het zuidwesten van het plangebied

Foto 10. Compostbak in het midden van het plangebied

Foto 11. Schuurtje in het midden van het plangebied

Foto 12. Knotwilg in het westen van het plangebied

2.2 Voorgenomen plannen

De initiatiefnemer is voornemens om in het plangebied woningen met tuinen, tuinhuisjes, wegen en parkeerplaatsen te realiseren. Het overige deel van het terrein wordt natuurlijk ingericht, zie figuur 3.

Ten behoeve van de voorgenomen plannen dienen de huidige voorzieningen ten behoeve van de schapenwei te worden verwijderd en dienen de wilgen en fruitbomen in het plangebied te worden verwijderd. De bomenrij ten oosten van het plangebied staat op grond van de gemeente en zal niet worden meegenomen in de voorgenomen plannen, deze blijft dus behouden. De sloot in het westen van het plangebied zal worden verbreed ten behoeve van de waterberging.

Figuur 3. Ontwerp voorgenomen plannen

3 Methode

In het kader van deze quickscan heeft een bronnenonderzoek plaatsgevonden waarbij gekeken is naar gebiedsgerichte bescherming en mogelijke aanwezigheid van beschermde soorten in het plangebied. Voor het soortenonderzoek is gebruikgemaakt van gegevens van de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF), het dataloket van het Netwerk Ecologische Monitoring (NEM), de websites Vlindernet.nl, Libellennet.nl, Waarneming.nl, verspreidingsatlas.nl en Telmee.nl en diverse verspreidingsatlassen.

Voor de gebiedsgerichte bescherming is gekeken naar de aanwezigheid van relevante natuurterreinen in de omgeving. De ligging van Natura 2000-gebieden (o.a. Habitat- en Vogelrichtlijngebieden) en het Natuurnetwerk Nederland in de nabijheid van het plangebied zijn onderzocht.

Daarnaast heeft een veldbezoek plaatsgevonden waarbij alle op de locatie aanwezige biotopen zijn opgenomen. De aanwezigheid van deze biotopen vormt de basis voor de mogelijkheid tot het voorkomen van beschermde soorten. Naast de biotopen zijn directe en indirecte aanwijzingen opgenomen die duiden op het voorkomen van beschermde soorten. Dergelijke aanwijzingen zijn bijvoorbeeld het fysiek aantreffen van exemplaren van soorten en het aantreffen van holen, uitwerpselen, prooi-resten, vraat-, loop- en veegsporen. Deze waarnemingen zijn bij de beoordeling betrokken. De aanwezige biotopen zijn vergeleken met de habitateisen van beschermde planten- en diersoorten. Op basis van deze vergelijking en expert judgement is beoordeeld welke van deze soorten in het plangebied kunnen voorkomen.

Een veldbezoek voor een quickscan flora en fauna is nadrukkelijk geen volledige inventarisatie. Dat betekent dat op basis van het veldbezoek het voorkomen van soorten niet per definitie is uit te sluiten.

De bevindingen van het veldbezoek en het literatuuronderzoek zijn vervolgens gebundeld in deze rapportage.

Het veldbezoek dat voor dit onderzoek is uitgevoerd, heeft plaatsgevonden op 26 oktober 2018 in de ochtend onder de volgende weersomstandigheden: bewolkt, droog, vrij matige wind (3 bft), en circa 9 °C.

4 Natuurwaarden

4.1 Beschermde gebieden

Natura 2000

Uit de kaarten van de gebiedendatabase op de website van het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV) blijkt dat het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied op circa drie kilometer afstand van het plangebied ligt, zie figuur 4. Dit betreft het deelgebied Loevestein, onderdeel van Natura 2000-gebied Loevestein, Pompeveld & Kornsche Boezem.

Figuur 4. Ligging plangebied (rode stip) ten opzichte van het meest dichtstbijzijnde Natura 2000-gebieden (geel) (bron: <http://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000>)

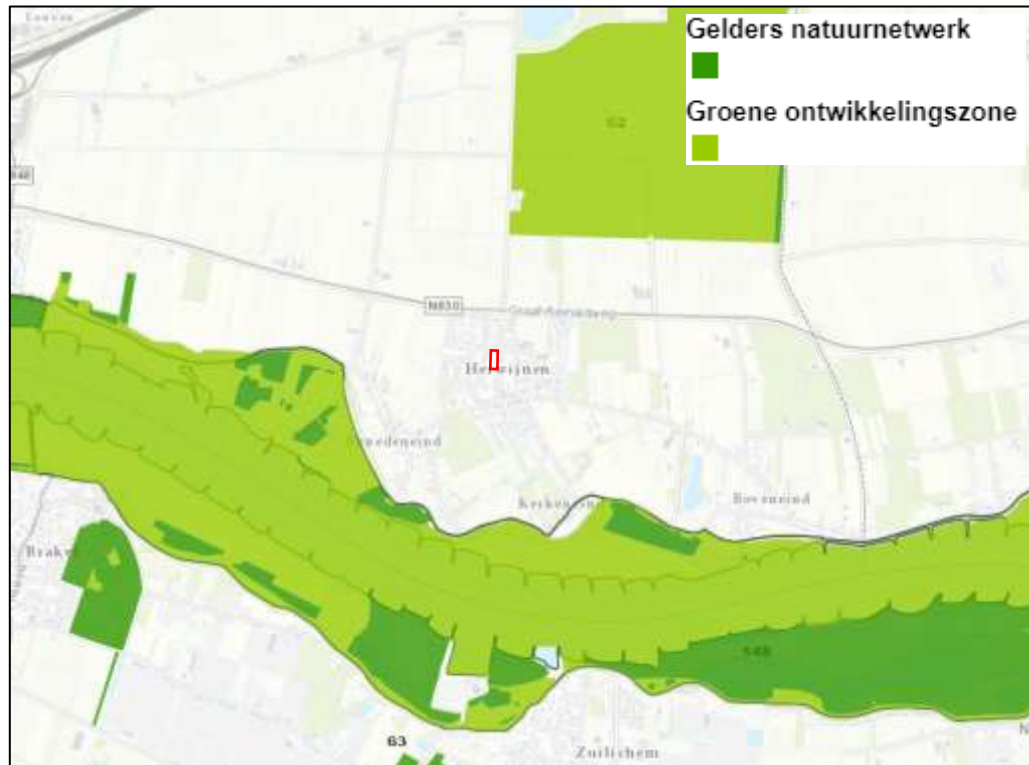
Effectbeoordeling

Doordat het plangebied buiten een Natura 2000-gebied ligt, kunnen alleen effecten optreden als gevolg van externe werking. Gezien de ligging van het plangebied in de kern van Herwijnen, de aard van de voorgenomen plannen (woningbouw) en de relatief grote afstand tot het meest dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied (drie kilometer) is het redelijkerwijs uit te sluiten dat negatieve effecten ontstaan op het Natura 2000-gebied als gevolg van de voorgenomen plannen.

Natuurnetwerk Nederland (NNN)

Natuurgebieden in Nederland zijn erg versnipperd. Het Natuurnetwerk Nederland (NNN; in provincie Gelderland bestaande uit het Gelders Natuurnetwerk (GNN) en de Groene Ontwikkelingszone (GO)) heeft als doel om natuurgebieden te vergroten en met elkaar te verbinden. Het netwerk moet natuurgebieden beter verbinden met elkaar en met het omringende agrarisch gebied. Vanaf 2014 zijn de provincies verantwoordelijk voor het Natuurnetwerk Nederland.

Uit de kaart kernkwaliteiten GNN en GO op de website van provincie Gelderland, blijkt dat het plangebied geen deel uitmaakt van de Groene Ontwikkelingszone of het Gelders Natuurnetwerk. Het meest dichtstbijzijnde gebied wat deel uitmaakt van het GO ligt op circa 600 meter ten noorden van het plangebied. Het meest dichtstbijzijnde gebied wat deel uitmaakt van het GNN ligt op circa 800 meter ten zuiden van het plangebied. De ligging van het GNN en GO in de omgeving van het plangebied is weergegeven in figuur 5.

Figuur 5. Ligging plangebied (rode figuur) ten opzichte van het NNN
(bron: http://kaarten.gelderland.nl/viewer/app/thema_kernkwaliteiten)

Effectbeoordeling

Het plangebied behoort niet tot het GNN. Gezien de aard van de voorgenomen plannen, de afstand tussen het plangebied en het GNN en de ligging van het plangebied in de kern van Herwijnen is het uit te sluiten dat de voorgenomen plannen een (significant) negatief effect hebben op het nabijgelegen GNN en dat de kernkwaliteiten worden aangetast.

Conclusie

Gezien de aard van de voorgenomen plannen, de ligging van het plangebied in de kern van Herwijnen en de relatief grote afstand tot het meest dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied (drie kilometer) is het redelijkerwijs uit te sluiten dat de voorgenomen plannen negatieve effecten tot gevolg zullen hebben op Natura 2000-gebieden. Ten aanzien van het GNN en de GO hebben de voorgenomen plannen geen (significant) negatief effect tot gevolg op de kernkwaliteiten van het gebied.

4.2 Beschermde soorten

Deze paragraaf beschrijft het mogelijk voorkomen van beschermde soorten in het plangebied. Per soortgroep wordt beschreven welke soorten worden verwacht, wat de mogelijke effecten van de ingreep zijn en of het nemen van mitigerende maatregelen nodig is.

4.2.1 Flora

Uit de gegevens van de NDFP blijkt dat op een afstand van één tot vijf kilometer van het plangebied de beschermde plantensoort schubzegge (§3.3 Wnb) voorkomt. Schubzegge komt voor in moerasgebieden met kalkrijke kwel. Het plangebied bestaat uit schapenweide en een ten tijde van het veldonderzoek niet watervoerende sloot. In het noorden van het plangebied ligt een hoop zand en een onverharde weg. Bevindingen van het veldbezoek tonen aan dat het voorkomen van schubzegge en andere beschermde plantensoorten binnen het plangebied kan worden uitgesloten vanwege de huidige inrichting en het huidige beheer. Geschikt habitat voor beschermde plantensoorten ontbreekt in het plangebied.

4.2.2 Vlinders en libellen

Volgens gegevens van de NDFP blijkt dat op een afstand van vijf tot tien kilometer van het plangebied de beschermde vlindersoort grote vos (§3.3 Wnb) voorkomt.

Grote vos is een zeldzame standvlinder die met acuut uitsterven wordt bedreigd. De laatste jaren worden er gemiddeld ongeveer vijf exemplaren waargenomen, vermoedelijk zwervers uit het buitenland of vlinders van tijdelijke populaties (Vlinderstichting.nl). Het leefgebied van de grote vos bestaat uit vochtige, open bossen, bosranden, boomgaarden en andere plekken met grote vrijstaande bomen. Ook zwerfende individuen worden vooral in een bosrijke omgeving gevonden.

Vanwege de ligging van het plangebied in de kern van Herwijnen en de afstand tot de meest nabijgelegen waarneming van grote vos kan het voorkomen van deze soort in het plangebied worden uitgesloten. In het plangebied is tevens voor overige beschermde vlindersoorten geen geschikt habitat aanwezig. Hiermee kan ook het voorkomen van andere beschermde vlindersoorten worden uitgesloten.

Uit de gegevens van de NDFP blijkt dat op een afstand van nul tot één kilometer van het plangebied de beschermde libellensoort rivierrombout (§3.2 Wnb) voorkomt. De rivierrombout is een rivierspecialist die leefgebied vindt in rivieren en grote beken, vooral op plaatsen waar zand of slib is afgezet.

In het plangebied is geen jaarrond watervoerende watergang aanwezig. Uit het veldbezoek blijkt dat in het plangebied geen geschikte habitats aanwezig zijn voor het voorkomen van deze en andere beschermde soorten libellen.

Hiermee kan het voorkomen van beschermde libellen in het plangebied worden uitgesloten.

4.2.3 *Kevers en weekdieren*

Volgens de gegevens van de NDFF en EIS Nederland komen binnen een afstand van tien kilometer van het plangebied geen beschermde kevers en weekdieren voor.

Beschermde soorten houtkevers zijn afhankelijk van bijzondere habitattypen als oude (naald)bossen. Deze habitattypen zijn niet aanwezig in het plangebied. Het voorkomen van beschermde houtkevers in het plangebied kan daarom worden uitgesloten.

Voor de overige beschermde houtkevers; vermiljoenkever, heldenbok en juchtleerkever; zijn vanuit de NDFF en EIS Nederland geen recente verspreidingsgegevens bekend. Deze soorten zijn afhankelijk van oude, holle of vrijstaande bomen of (natte) gebieden met veel dood hout. Deze habitattypen zijn niet aanwezig in het plangebied. Het voorkomen van deze beschermde houtkevers in het plangebied kan daarom worden uitgesloten.

De beschermde waterkevers brede geelrandwaterroofkever en gestreepte waterroofkever (beide §3.2 Wnb) zijn afhankelijk van grote wateren. Daarnaast is het voorkomen van brede geelgerande waterroofkever gelimiteerd tot voedselarme wateren van minimaal een hectare oppervlakte en is de gestreepte waterroofkever afhankelijk van sloten of andere wateren met voldoende oevervegetatie. Vanwege het ontbreken van geschikt habitat voor deze soorten in het plangebied kan het voorkomen van beschermde waterkevers worden uitgesloten.

De weekdieren platte schijfhoren en Bataafse stroommossel (beide §3.2 Wnb) zijn respectievelijk afhankelijk van de aanwezigheid van waterplanten en stromend water (rivieren of beken). Vanwege het ontbreken van deze vereisten in de wateren in het plangebied en het feit dat Bataafse stroommossel is uitgestorven in Nederland, kan het voorkomen van beschermde weekdieren in het plangebied worden uitgesloten.

4.2.4 *Vissen*

Uit de gegevens van de NDFF blijkt dat binnen één kilometer van het plangebied de beschermde vissoort grote modderkruiper (§3.3 Wnb) voorkomt. Op een afstand van één tot vijf kilometer komt volgens gegevens van de NDFF de beschermde vissoort houting (§3.3 Wnb) voor.

De grote modderkruiper prefereert ondiepe wateren met een dikke modderlaag en een uitbundige waterplantengroei. Vanwege het ontbreken van waterplanten en de ligging van de sloot in de kern van Herwijnen kan het voorkomen van modderkruiper in de nu droogstaande sloot worden uitgesloten.

Houting komt voor in de Waal ten zuiden van Herwijnen.
Houting komt niet voor in sloten en kleine wateren. Hiermee kan het voorkomen van houting in het plangebied worden uitgesloten. Ook kan het voorkomen van andere (beschermd) vissoorten vanwege de ligging en inrichting van het plangebied worden uitgesloten.

4.2.5 Reptielen en amfibieën

Amfibieën

Uit gegevens van RAVON, de NDFP en De amfibieën en reptielen van Nederland (Creemers & Van Delft, 2009) blijkt dat in de omgeving van het plangebied de volgende beschermde amfibieënsoorten voorkomen op een afstand van nul tot één kilometer van het plangebied: kleine watersalamander, gewone pad, bruine kikker, bastaardkikker (alle §3.3 Wnb) poelkikker en rugstreppad (beide §3.2). Volgens de bovenstaande bronnen zijn op een afstand van één tot vijf kilometer van het plangebied de beschermde amfibiesoorten meerkikker (§3.3 Wnb), heikikker en kamsalamander (§3.2 Wnb) waargenomen.

In het plangebied is een sloot aanwezig die aan het begin van de zomer, wanneer er water in staat, geschikt voortplantingshabitat vormt voor algemene amfibieën. Daarnaast kunnen enkele houten en stenen materialen in het plangebied dienen als overwinteringshabitat voor amfibieën. Ook vormt het plangebied landhabitat voor algemene amfibieën. De algemene amfibieënsoorten kleine watersalamander, gewone pad, bruine kikker, bastaardkikker en meerkikker kunnen hierdoor het plangebied als landhabitat, overwinteringshabitat en voortplantingshabitat gebruiken. Het voorkomen van meerkikker is echter minder aannemelijk, aangezien het een meer watergebonden soort is.

Het plangebied is vanwege de ligging, de inrichting en/of het gebruik ongeschikt als leefgebied voor amfibieën die kritischer zijn ten aanzien van hun leefgebied. Hiermee kan het voorkomen van poelkikker, rugstreppad, heikikker en kamsalamander in het plangebied worden uitgesloten.

Reptielen

Volgens de gegevens van de NDFP komen op een afstand van vijf tot tien kilometer van het plangebied de beschermde reptielensoorten ringslang (§3.3 Wnb) en muurhagedis (§3.2 Wnb) voor.

Uit de gegevens van RAVON blijkt dat het bekende verspreidingsgebied van de ringslang dat het dichtst bij het plangebied langs de Linge ligt. Uit de directe omgeving van het plangebied zijn geen waarnemingen van ringslang bekend. Het is derhalve niet aannemelijk dat ringslang in de omgeving van het plangebied voorkomt. Muurhagedis komt enkel voor op warme, stenige plekken. Vanwege het ontbreken van deze habitateisen in het plangebied kan het voorkomen van muurhagedis in het plangebied worden uitgesloten.

Effectbeoordeling

Het voorkomen van de amfibiesoorten kleine watersalamander, gewone pad, bruine kikker, bastaardkikker en meerkikker is niet uit te sluiten binnen het plangebied. De voorgenomen plannen zorgen ervoor dat land-, overwinterings- en voortplantingshabitat (tijdelijk) verdwijnt en tijdens de werkzaamheden worden mogelijk individuen van deze amfibieënsoorten verwond of gedood.

Mitigerende maatregelen

Voor de amfibiesoorten gewone pad, bruine kikker, kleine watersalamander, bastaardkikker en meerkikker geldt in provincie Gelderland, in het kader van ruimtelijke ontwikkeling, een vrijstelling van de verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming. Wel blijft voor deze soorten de zorgplicht gelden, zie §1.3 van dit rapport.

Om negatieve effecten te voorkomen op overwinterende amfibieën (in het kader van de algemene zorgplicht) is het noodzakelijk om het opgeslagen materiaal in het plangebied buiten de winterperiode van amfibieën te verwijderen.

4.2.6 *Vogels*

Het plangebied is geschikt als foerageergebied voor diverse vogelsoorten. De bomen in het plangebied zijn geschikt als broedgebied voor vogels en de oevers van de sloot zijn bij uitbundige plantengroei geschikt als broedgebied voor watervogels.

Tijdens het veldbezoek zijn geen huismussen waargenomen. In 2015 zijn op circa 250 meter afstand ten westen van het plangebied huismussen waargenomen (Waarneming.nl).

De schuur in het zuiden van het plangebied is vanwege de dakconstructie ongeschikt als nestplek voor huismus. In de schuur is echter wel een andere ingang aanwezig, namelijk het bovenste gedeelte van de deur, waardoor huismussen het schuurtje in theorie zouden kunnen bezoeken. Vanwege de lage constructie van het schuurtje en het ontbreken van opgaand groen in de directe nabijheid van de potentiële ingang, wat voldoende dekking zou kunnen bieden, is het echter uit te sluiten dat huismussen de schuur gebruiken als nestplaats. Nesten van huismussen zijn doorgaans te vinden op een minimale hoogte van 3 meter te vinden en zijn afhankelijk van voldoende dekking in de buurt van de nestplaats.

Tijdens het veldbezoek zijn geen nesten of sporen van huismussen aangetroffen in het schuurtje.

De schuur in het midden van het plangebied heeft wel dakpannen waar huismussen door kunnen kruipen. Dit schuurtje heeft echter een enkel dakpannen dak, waarmee geschikte nestplekken voor huismus in het schuurtje ontbreken.

Uit de gegevens van de NDFF blijkt dat binnen één kilometer van het plangebied steenuil is waargenomen. Op basis van een tweede NDFF-bron blijkt dat er medio 2014 op 1,15 kilometer van het plangebied een steenuilterritorium is vastgesteld in de tuin van Katerdam 1. Mogelijk betreft de

NDFW-waarneming de territoriumhouders uit dit territorium. Het territorium van steenuilen kent in de regel een straal van 300 meter vanaf de nestplek (BIJ12 2017). Steenuilen uit dit territorium kunnen het plangebied dus niet bereiken, en benutten het plangebied niet als foerageergebied.

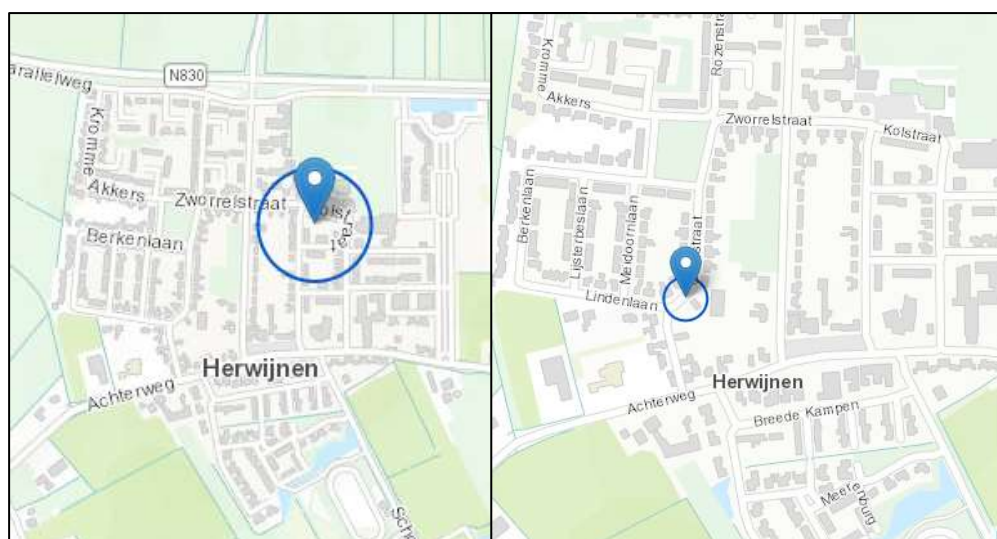
Verdere waarnemingen van steenuilen in de omgeving van het plangebied zijn niet voorhanden. In het plangebied zijn geen geschikte schuren aanwezig voor steenuilen. De grote knotwilgen in het westen van het plangebied zijn mogelijk geschikt als nestplaats voor steenuil. Echter, tijdens het veldbezoek zijn er geen sporen van steenuilen aangetroffen. Het is hierdoor niet aannemelijk dat er een nestlocatie in het plangebied aanwezig is, aangezien steenuilen jaarrond in hun territorium verblijven. Het plangebied kan daardoor alleen een functie hebben als foerageergebied.

Het plangebied is omgeven door woningen, een speeltuin en andere gebouwen. Hierdoor voldoet het plangebied niet aan het openheidscriteria die het habitat van de steenuil kenmerkt (BIJ12, 2017). De dichtstbijzijnde alternatieve foerageergebieden liggen op ongeveer 300 meter van het plangebied. Het betreffen wegbermen, graslanden en andere vegetaties. Het plangebied ligt dus immer aan de rand van een eventueel steenuilterritorium. De barrièrewerking van woningen leidt er vermoedelijk toe dat het plangebied weinig aantrekkingskracht uitoefent op eventuele steenuilen om in het plangebied te gaan foerageren. Op basis van deze overwegingen wordt het benutten van het plangebied door steenuilen niet verwacht.

Binnen één kilometer van het plangebied zijn kerkuilen waargenomen. In het plangebied zijn geen geschikte schuren aanwezig een nest van kerkuilen. Het plangebied bevat dus geen geschikte nestplaatsen voor kerkuilen.

Het plangebied kan wel deel uitmaken van het territorium van een kerkuilenpaar. Het plangebied kan hierbij als onderdeel van het grotere foerageergebied functioneren. Dit eventuele foerageergebied is echter van marginaal belang voor de kerkuil. De omvang van het plangebied is beperkt (0,17 hectare) ten opzichte van een kerkuilenterritoria (minimaal 60 hectare in zeer voedselrijke gebieden). Ondanks dat het plangebied als goed foerageergebied functioneert voor kerkuilen, zijn er voldoende alternatieve foerageergebied voorhanden net buiten Herwijnen. Uitgestrekte uiterwaardengraslanden langs de waal, en andere graslanden in de omgeving van Herwijnen bieden afdoende foerageergebied voor de kerkuil.

Volgens gegevens van Waarneming.nl zijn in 2011 en 2017 in de directe omgeving van het plangebied roepende jongen van ransuil waargenomen. in 2017 <https://waarneming.nl/observation/141469282/> en in 2011 <https://waarneming.nl/observation/55775847/>. Dit indiceert de aanwezigheid van een nestplek van ransuil nabij het plangebied, zie figuur 6 op de volgende pagina. Het nest van ransuil en het functionele leefgebied zijn jaarrond beschermd. Het plangebied is geschikt als foerageergebied voor ransuil.

Figuur 6. Waarneming roepende jonge ransuilen Waarneming.nl; Links 2011 en rechts 2017

Effectbeoordeling

Het plangebied is geschikt als foerageer- en broedgebied voor algemene vogelsoorten. Na de herinrichting zal het plangebied waarschijnlijk minder geschikt zijn als foerageer- en broedgebied voor vogels. Aangezien in het plangebied en de directe omgeving voldoende soortgelijk foerageergebied aanwezig blijft, zijn negatieve effecten op algemene vogels redelijkerwijs uit te sluiten. In de directe omgeving is tevens voldoende alternatief broedgebied voor vogels aanwezig; negatieve effecten op broedgebied van vogels zijn daardoor redelijkerwijs uit te sluiten. Gedurende het broeden zijn de nesten van vogels en de omliggende functionele leefomgeving strikt beschermd.

Het plangebied vormt geen essentieel foerageergebied voor steenuil. Gezien de waarnemingen van steenuilen in de omgeving, de afwezigheid van geschikte nestplaatsen in het plangebied en de barrièrewerking van woningen in de directe omgeving van het plangebied, functioneert het plangebied niet als essentieel leefgebied voor de steenuil. Effecten op de steenuil zijn hiermee uitgesloten.

Het plangebied maakt mogelijk onderdeel uit van het leefgebied van de kerkuil. Gezien de beperkte oppervlakte van het plangebied en de aanwezigheid van geschikte foerageergebieden in de omgeving van het plangebied heeft het ontwikkelen van het plangebied geen significant negatief effect op het leefgebied van de kerkuil. Effecten op de kerkuil zijn hiermee uitgesloten.

Het plangebied fungeert waarschijnlijk als onderdeel van het foerageergebied voor ransuil die broedt in de nabijheid van het plangebied. De voorgenomen plannen zorgen ervoor dat een deel van het foerageergebied verdwijnt. Doordat het plangebied echter wordt ingericht met een wadi en brede natuurlijke oevers blijft het plangebied gedeeltelijk geschikt als foerageergebied voor ransuil. Daarnaast blijven de boomgaarden directe grenzen aan de kern Herwijnen beschikbaar als foerageergebied. De functionele leefomgeving van de ransuil blijft hierdoor van voldoende kwaliteit, waardoor de herinrichting van het plangebied geen negatief effect heeft op ransuil.

Figuur 7. Ligging plangebied (binnen zwarte figuur) ten opzichte van boomgaarden (gestreepte gebieden) rond de kern

Mitigerende maatregelen

Door bomen en struiken in het plangebied buiten het broedseizoen van vogels te verwijderen/snoeien wordt voorkomen dat negatieve effecten zullen optreden ten aanzien van algemeen voorkomende vogelsoorten. Het broedseizoen loopt globaal van half maart tot en met juli. In het kader van de Wet natuurbescherming wordt echter geen standaardperiode gehanteerd. Van belang is of een broedgeval aanwezig is, ongeacht de periode.

4.2.7 Zoogdieren

Vleermuizen

Uit de Atlas van de Nederlandse vleermuizen (1997), Korsten en Regelink (2010) blijkt dat de soorten franjestaart, gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, laatvlieger, rosse vleermuis, ruige dwergvleermuis, kleine dwergvleermuis, watervleermuis, meervleermuis, baardvleermuis en Brandts vleermuis (alle §3.2 Wnb) voorkomen in de omgeving van het plangebied.

Het plangebied is geschikt als foerageergebied voor vleermuizen en het is aannemelijk dat regelmatig vliegactiviteit van vleermuizen in het plangebied plaatsvindt. In de bomen in het plangebied zijn geen holen aanwezig die als verblijfplaats voor vleermuizen kunnen dienen.

De schuren in het plangebied zijn vanwege hun geringe hoogte en beperkte mogelijkheden en grote klimatologische beperkingen ongeschikt als verblijfplaats voor vleermuizen.

Overige zoogdieren

Uit gegevens van de NDFF blijkt dat in de omgeving van het plangebied (0-1 km) de volgende soorten voorkomen: bunzing, das, egel, haas, konijn, ree, wezel (alle §3.3 Wnb) en bever (§3.2 Wnb).

Op een afstand van één tot vijf kilometer van het plangebied komen volgens gegevens van de NDFF hermelijn en vos (beide §3.3 Wnb) voor. Op een afstand van vijf tot tien kilometer van het plangebied komt volgens de gegevens van de NDFF waterspitsmuis (§3.3 Wnb) voor.

Voor bever en waterspitsmuis is geen geschikt leefgebied aanwezig binnen het plangebied; het voorkomen van deze soorten binnen het plangebied valt uit te sluiten.

Vanwege de ligging in de kern van Herwijnen, het ontbreken van beschutte, doorlopende migratieroutes naar het plangebied toe en de grote openheid van het gebied (het plangebied bestaat voornamelijk uit open weiland) kan het voorkomen van das, wezel en hermelijn in het plangebied worden uitgesloten. Het plangebied is voor hen niet bereikbaar. Daarnaast is er te weinig struweel en ander opgaand groen aanwezig waar de soorten kunnen verblijven. De aanwezigheid van bunzing in het plangebied is niet uit te sluiten.

Het plangebied kan (onderdeel van) vormen van het leefgebied van algemene soorten grondgebonden zoogdieren zoals egel, konijn, vos en diverse algemene (spits)muizensoorten.

In het plangebied zijn geen (sporen van) nesten of hollen van zoogdieren aangetroffen. Het kan echter niet worden uitgesloten dat hollen van algemene (spits)muizensoorten in het plangebied aanwezig zijn.

Effectbeoordeling

Het plangebied is geschikt als foerageergebied voor vleermuizen. De voorgenomen ontwikkeling zal geen negatief effect hebben op de functie van het plangebied als foerageergebied. Het plangebied zal na de herinrichting even geschikt zijn als foerageergebied voor vleermuizen, aangezien de bomen langs de Nieuwe Steeg behouden blijven en een groenstrook wordt aangelegd.

Mogelijk behoort het plangebied tot het leefgebied van een aantal grondgebonden zoogdieren van §3.3 Wnb, zoals bunzing, egel, konijn en vos. Het plangebied zal na de voorgenomen plannen slechts nog deels geschikt zijn als leefgebied van deze soorten. In de wijde omgeving is en blijft echter voldoende, even geschikt leefgebied aanwezig.

Daarnaast hebben bunzingen en vossen een groot leefgebied en vormt het plangebied slechts een klein onderdeel van het territorium. De herontwikkeling zal geen negatief effect hebben op de bunzing en vos, indien het plangebied onderdeel van het grotere leefgebied van deze soorten vormt.

Het plangebied is geschikt als leefgebied voor algemene (spits)muisensoorten en mogelijk zijn verblijfplaatsen aanwezig in het plangebied. Door de voorgenomen plannen verdwijnt (een deel van) het leefgebied en worden mogelijk verblijfplaatsen vernietigd. Mogelijk worden bij het vernietigen van verblijfplaatsen individuen van algemene (spits)muisensoorten verwond of gedood.

Mitigerende maatregelen

Voor de algemene (spits)muisensoorten geldt in het kader van ruimtelijke ontwikkeling een algehele vrijstelling van de verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming. Het is derhalve niet noodzakelijk om mitigerende maatregelen te nemen voor deze zoogdiersoorten. Wel geldt de algemene zorgplicht, zie §1.3 van dit rapport.

Door takkenhopen in de winterperiode voorzichtig en buiten de winterperiode te verwijderen en eventueel aangetroffen egels naar een veilige plaats (buiten de invloedssfeer van de werkzaamheden) te verplaatsen wordt voldaan aan de zorgplicht.

5 Conclusies

5.1 Beschermde gebieden

Gezien de ligging van het plangebied in de kern van Herwijnen en de relatief grote afstand tot het meest dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied (drie kilometer) is het redelijkerwijs uit te sluiten dat de voorgenomen plannen negatieve effecten tot gevolg zullen hebben op Natura 2000-gebieden.

Ten aanzien van het GNN en de GO hebben de voorgenomen plannen geen (significant) negatief effect tot gevolg op de kernkwaliteiten van het gebied.

5.2 Beschermde soorten

In het plangebied komen mogelijk verschillende soorten voor die zijn beschermd onder paragrafen 3.1, 3.2 en 3.3 van de Wet natuurbescherming.

Soorten van paragraaf 3.1 van de Wet natuurbescherming

Het plangebied is geschikt als broed- en foerageergebied voor diverse vogelsoorten. De voorgenomen plannen zullen geen negatieve effecten hebben ten aanzien van foerageergebied van algemene vogels. Door het verwijderen van bomen en oeverbegroeiing buiten het broedseizoen uit te voeren wordt voorkomen dat negatieve effecten zullen optreden ten aanzien van broedende vogels. Het broedseizoen loopt globaal van half maart tot en met juli. In het kader van de Wet natuurbescherming wordt echter geen standaardperiode gehanteerd voor het broedseizoen. Van belang is of een broedgeval aanwezig is, ongeacht de periode.

Het plangebied vormt mogelijk foerageergebied voor ransuil, steenuil en kerkuil. De herinrichting van het plangebied geen negatief effect heeft op ransuil, steenuil en kerkuil.

Vanwege de ongeschiktheid van de schuurtjes als nestplaats voor huismussen, is de aanwezigheid van huismusnesten in het plangebied uit te sluiten.

Soorten van paragraaf 3.2 van de Wet natuurbescherming

Het plangebied is geschikt als foerageergebied voor vleermuizen. Het plangebied zal na de herinrichting even geschikt zijn als foerageergebied voor vleermuizen, aangezien de bomen langs de Nieuwe Steeg behouden blijven en een groenstrook wordt aangelegd.

Soorten van paragraaf 3.3 van de Wet natuurbescherming

De amfibiesoorten gewone pad, bruine kikker, kleine watersalamander, bastaardkikker en meerkikker gebruiken het plangebied mogelijk als leefgebied. Als gevolg van de voorgenomen plannen kunnen exemplaren van deze soorten worden verstoord en verdwijnt mogelijk leefgebied. Voor deze amfibiesoorten geldt in provincie Gelderland, in het kader van ruimtelijke ontwikkeling, een vrijstelling van de verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming. Wel blijft voor deze soorten de zorgplicht gelden, zie §1.3 van dit rapport.

Vanwege de ligging in de kern van Herwijnen, het ontbreken van beschutte, doorlopende migratieroutes naar het plangebied toe en de grote openheid van het gebied (het plangebied bestaat voornamelijk uit open weiland) kan het voorkomen van

das, wezel en hermelijn in het plangebied worden uitgesloten. Het plangebied is voor hen niet bereikbaar. Daarnaast is er te weinig struweel en ander opgaand groen aanwezig waar de soorten kunnen verblijven. De aanwezigheid van bunzing in het plangebied is niet uit te sluiten.

Mogelijk behoort het plangebied tot het leefgebied van een aantal grondgebonden zoogdieren van §3.3 Wnb, zoals bunzing, konijn en vos. Het plangebied zal na de voorgenomen plannen slechts nog deels geschikt zijn als leefgebied van deze soorten. In de wijde omgeving is en blijft echter voldoende, even geschikt leefgebied aanwezig.

Daarnaast hebben bunzingen en vossen een groot leefgebied en vormt het plangebied slechts een klein onderdeel van het territorium. De herontwikkeling zal geen negatief effect hebben op de bunzing en vos, indien het plangebied onderdeel van het grotere leefgebied van deze soorten vormt. Het plangebied vormt echter geen belangrijk onderdeel van het leefgebied van deze soorten

Het plangebied is geschikt als leefgebied voor algemene (spits)muisensoorten en egel mogelijk zijn verblijfplaatsen aanwezig in het plangebied. Door de voorgenomen plannen verdwijnt (een deel van) het leefgebied en worden mogelijk verblijfplaatsen vernietigd. Mogelijk worden bij het vernietigen van verblijfplaatsen individuen van algemene (spits)muisensoorten en egel verwond.

Voor de algemene (spits)muisensoorten geldt in het kader van ruimtelijke ontwikkeling een algehele vrijstelling van de verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming. Het is derhalve niet noodzakelijk om mitigerende maatregelen te nemen voor deze zoogdiersoorten. Wel geldt de algemene zorgplicht, zie §1.3 van dit rapport.

5.3 Advies en aanbevelingen

De volgende maatregelen dienen te worden genomen om overtreding van de Wet natuurbescherming te voorkomen:

1. Het verwijderen van bomen en struiken in het plangebied wordt (indien nodig) uitgevoerd buiten het broedseizoen van vogels. Het broedseizoen loopt globaal van half maart tot en met juli. In het kader van de Wet natuurbescherming wordt voor het broedseizoen echter geen standaardperiode gehanteerd. Van belang is of een broedgeval aanwezig is, ongeacht de periode.
2. Om effecten te voorkomen op overwinterende amfibieën (in het kader van de algemene zorgplicht) is het noodzakelijk om het aanwezige opgestapelde materiaal en takkenhopen in het plangebied buiten de winterperiode van amfibieën te verwijderen.
3. Door takkenhopen in de winterperiode voorzichtig en buiten de winterperiode te verwijderen en eventueel aangetroffen egels naar een veilige plaats (buiten de invloedssfeer van de werkzaamheden) te verplaatsen wordt voldaan aan de zorgplicht.
4. Door het grasland in het oosten van het plangebied en bij de wadi in te zaaien met een inheems bloemrijk graslandmengsel (van bijvoorbeeld Cruydhoeck) of door verschillende soorten bloembollen te planten die in verschillende perioden bloeien kan het plangebied bijdragen aan een verbetering van de biodiversiteit.

Tabel 1. Overzicht mogelijk aanwezige en aangetroffen beschermde soorten

Soort(groep)	Bescherming	Functie plangebied	Mogelijk effect	Ontheffing nodig	Maatregelen
Algemene amfibieën	§3.3 Wnb	Voortplantingshabitat, landhabitat en overwinteringshabitat	Ja	Nee, algehele vrijstelling	-
Algemene (spits)muisensoort -en en egel	§3.3 Wnb	Verblijfplaatsen	Ja	Nee, algehele vrijstelling	-
Grondgebonden zoogdieren	§3.3 Wnb	Leef- en foerageergebied	Nee	-	-
Vleermuizen	§3.2 Wnb	Foerageergebied	Ja	Nee	Nee
Vogels	§3.1 Wnb (nest niet jaarrond beschermd)	Foerageer- en broedgebied	Ja	Nee, op voorwaarde uitvoeren maatregelen	Verwijderen en/of snoeien van begroeiing buiten het broedseizoen
Steenuil, ransuil en kerkuil	§3.1 Wnb (nest jaarrond beschermd)	Foerageergebied	Nee	-	-

Geraadpleegde bronnen

Literatuur

- + BIJ12 2017. Kennisdocument Steenuil. Versie 1.0 2017.
- + Bos F., M. Bosveld, D. Groenendijk, C. van Swaay, I. Wynhoff, De Vlinderstichting, 2006. De dagvlinders van Nederland, verspreiding en bescherming (Lepidoptera: Hesperioidea, Papilionoidea). Nederlandse Fauna 7. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey - Nederland, Leiden.
- + Creemers R.C.M. & J.J.C.W. van Delft (RAVON) (redactie). 2009. De amfibieën en reptielen van Nederland, Nederlandse Fauna 9. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, European Invertebrate Survey Nederland, Leiden.
- + Korsten, E. en Regelink J.R. Herkennen van potentiële vleermuiswaarden: in het kader van quickscans en andere ecologisch vooronderzoek. Zoogdiervereniging- rapport 2010.44. Zoogdiervereniging, Nijmegen.
- + Limpens, H., K. Mostert, W. Bongers, 1997. Atlas van de Nederlandse vleermuizen, onderzoek naar verspreiding en ecologie. KNNV Uitgeverij, Utrecht.
- + Ministerie van Economische Zaken. Brochure: Soortenbescherming bij ruimtelijke ingrepen, lees hier wat de Wet natuurbescherming daarover regelt. Versie 1.3 december 2016.
- + Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie, 2002. De Nederlandse libellen (Odonata). Nederlandse Fauna 4. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey - Nederland, Leiden.

Internet

- + Natura 2000-gebieden, www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/googlemapszoek2.aspx, 27-11-2017
- + Kernkwaliteiten GNN en GO, http://kaarten.gelderland.nl/viewer/app/thema_kernkwaliteiten, 27-11-2017
- + NDFF - quickscanhulp.nl 25-10-2018 14:55:55
- + Informatie ransuil: <https://www.bij12.nl/onderwerpen/natuur-en-landschap/subsidiestelsel-natuur-en-landschap/agrarisch-natuurbeheer-anlb/kennisbank/doelsoorten/ransuil/>
- + <http://www.netwerkecologischemonitoring.nl/dataloket>
- + www.compendiumvoordeleefomgeving.nl
- + www.eis-nederland.nl
- + www.libellennet.nl
- + www.soortenbank.nl
- + www.telmee.nl
- + www.vlindernet.nl
- + www.waarneming.nl
- + www.zoogdiervereniging.nl
- + www.verspreidingsatlas.nl

Bijlage 1 Wet- en regelgeving

Wet natuurbescherming

In Nederland is de bescherming van natuurwaarden sinds 1 januari 2017 geregeld in de Wet natuurbescherming. Deze wet regelt de bescherming van soorten, gebieden en houtopstanden en vervangt daarmee de Flora- en faunawet, Natuurbeschermingswet 1998 en Boswet. Daarnaast geldt per provincie beleid voor de bescherming van het Natuurnetwerk Nederland (NNN) (voorheen de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) genoemd).

Soortbescherming

Op het gebied van soortbescherming is het uitgangspunt van de Wet natuurbescherming dat geen schade mag worden gedaan aan beschermde dieren of planten, tenzij dit uitdrukkelijk is toegestaan; het 'nee, tenzij-principe'.

De Wet natuurbescherming kent een apart beschermingsregime voor soorten van de Vogelrichtlijn, een apart beschermingsregime voor soorten van de Habitatrictlijn, het Verdrag van Bern en het Verdrag van Bonn en een apart beschermingsregime voor andere soorten, die vanuit nationaal oogpunt beschermd worden. Elk van deze beschermingsregimes kent zijn eigen verbodsbepalingen en vereisten voor vrijstelling of ontheffing van de verboden. De Wet natuurbescherming kent de volgende drie categorieën beschermde soorten:

1. Alle van nature in Nederland in het wild levende vogels beschermd volgens het beschermingsregime van de Europese Vogelrichtlijn;
2. Soorten, niet vogels zijnde, van de Europese Habitatrictlijn bijlage IV onderdeel a, het Verdrag van Bern bijlage II en het Verdrag van Bonn bijlage I, voor zover hun natuurlijke verspreidingsgebied zich in Nederland bevindt;
3. 'Andere soorten', waaronder soorten die vanuit nationaal oogpunt bescherming behoeven.

De drie beschermingsregimes kennen elk hun eigen verbodsbepalingen. De verbodsbepalingen voor vogels en overige Europese soorten (categorie 1 en 2) zijn letterlijk overgenomen uit respectievelijk de Vogelrichtlijn en de Habitatrictlijn. Voor de andere, 'nationaal' beschermde soorten (categorie 3) gelden verbodsbepalingen die geïnspireerd zijn op de Habitatrictlijn, maar in sommige opzichten minder streng zijn. In tabel 1 zijn de verbodsbepalingen per regime weergegeven.

Om af te mogen wijken van de verbodsbepalingen via een ontheffing of vrijstelling moet aan drie criteria zijn voldaan:

- + Er mag alleen van de verbodsbepalingen worden afgeweken als er geen andere bevredigende oplossing voor de handeling mogelijk is;
- + Er moet sprake zijn van een in de wet genoemd belang. De wet geeft voor de verschillende beschermingsregimes aan wat die belangen zijn, zoals ruimtelijke ontwikkeling, volksgezondheid of openbare veiligheid;
- + Er mag geen afbreuk worden gedaan aan de staat van instandhouding van de soort.

Als aan deze drie vereisten voldaan is, kan een ontheffing worden verleend. Voor een aantal handelingen is bovendien vrijstelling mogelijk, bijvoorbeeld in de vorm van een provinciale verordening of een gedragscode.

Tabel 1. Verbodsbepalingen per categorie beschermde soorten

Categorie 1 (§ 3.1 Wnb)	Categorie 2 (§ 3.2 Wnb)	Categorie 3 (§ 3.3 Wnb)
Art 3.1 lid 1 Het is verboden in het wild levende vogels opzettelijk te doden of te vangen	Art 3.5 lid 1 Het is verboden soorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen	Art 3.10 lid 1a Het is verboden soorten opzettelijk te doden of te vangen
Art 3.1 lid 2 Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen	Art 3.5 lid 4 Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen	Art 3.10 lid 1b Het is verboden de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren opzettelijk te beschadigen of te vernielen
Art 3.1 lid 3 Het is verboden eieren te rapen en deze onder zich te hebben	Art. 3.5 lid 3 Het is verboden eieren van dieren in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen	-
Art 3.1 lid 4 en lid 5 Het is verboden vogels opzettelijk te storen, tenzij de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort	Art 3.5 lid 2 Het is verboden dieren opzettelijk te verstoren	-
-	Art 3.5 lid 5 Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen	Art 3.10 lid 1c Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen

Zorgplicht

Voor alle in het wild levende planten en dieren, ook niet beschermde soorten, kent de Wet natuurbescherming een zorgplicht. De zorgplicht houdt in dat een ieder voldoende zorg in acht moet nemen voor de in het wild levende dieren en planten, alsmede voor hun directe leefomgeving. Dit betekent dat voorafgaand aan handelingen inzichtelijk moet zijn welke natuurwaarden aanwezig zijn, de kwetsbaarheid hiervan en de mogelijke gevolgen die de handeling hiervoor kan hebben. Bij de uitvoering van de handelingen dienen negatieve gevolgen zoveel mogelijk te worden voorkomen, dan wel beperkt of ongedaan te worden gemaakt. De zorgplicht is altijd van toepassing, ongeacht vrijstelling of ontheffing.

Natura 2000 (bron: Rijksoverheid)

In 2017 is de Wet natuurbescherming in werking getreden. De wet biedt een beschermingskader voor de flora en fauna binnen de aangewezen beschermde gebieden, de zogenaamde Natura 2000-gebieden en bijzondere nationale gebieden.

De wet bepaalt dat projecten en andere handelingen die de kwaliteit van de habitats kunnen verslechteren of die een verstorend effect kunnen hebben op de soorten, niet mogen plaatsvinden zonder vergunning. Ook plannen moeten getoetst worden op hun gevolgen voor de Natura 2000-gebieden. Dit gebeurt met de habitattoets.

De habitattoets bestaat uit drie onderdelen:

- + oriëntatiefase (en vooroverleg);
- + verslechterings- en verstoringstoets;
- + passende beoordeling.

De oriëntatiefase maakt geen deel uit van de in de wet geregelde procedures. In de praktijk is deze stap nodig. Gezamenlijk met het bevoegd gezag wordt bepaald of goedkeuring van het plan nodig is en welke verdere procedure doorlopen moet worden. Afhankelijk van de kans en omvang van de effecten op een Natura 2000-gebied bestaat de vervolprocedure uit het uitvoeren van een verslechterings- en verstoringstoets, een passende beoordeling of geen enkele toetsing.

Indien er geen kans is op negatieve effecten op een Natura 2000-gebied is geen goedkeuring voor de plannen of het project nodig.

Als uit de oriëntatiefase is gebleken dat er kans is op significant negatieve effecten voor het Natura 2000-gebied, dient een passende beoordeling te worden uitgevoerd. Indien uit de passende beoordeling blijkt dat er kans is op een significant negatief effect moet aan de volgende criteria worden voldaan:

- + er zijn geen alternatieve oplossingen voor het project die minder of geen negatieve effecten hebben voor het Natura 2000-(deel)gebied;
- + er is sprake van dwingende redenen van groot openbaar belang;
- + er is voorzien in compenserende maatregelen.

Alléén als aan deze voorwaarden wordt voldaan, kan goedkeuring worden verleend.

Indien uit de oriëntatiefase is gebleken dat er een kans is op (niet-significante) negatieve effecten, dient een verslechterings- en verstoringstoets te worden uitgevoerd. Met dit onderzoek wordt bepaald:

- + of deze kans reëel is en
- + of de verslechtering of verstoring aanvaardbaar is.

Natuurnetwerk Nederland / Ecologische hoofdstructuur (bron: Rijksoverheid)

Natuurgebieden in Nederland zijn erg versnipperd. Het Natuurnetwerk Nederland (voorheen EHS) heeft als doel om natuurgebieden te vergroten en met elkaar te verbinden. Door verbindingen tussen natuurgebieden te maken, kunnen planten en dieren zich makkelijker verspreiden over meer gebieden. Hierdoor zijn deze gebieden beter bestand tegen negatieve milieu-invloeden. In grotere natuurgebieden kunnen bovendien meer soorten planten en dieren leven.

Het doel van het afwegingskader Ecologische Hoofdstructuur is om de EHS als netwerk van natuurgebieden te beschermen tegen negatieve effecten van ruimtelijke ingrepen. Dat betekent niet dat ontwikkelingen zoals woningbouw en bedrijvigheid, verboden zijn. Door het doorlopen van het afwegingskader wordt vastgesteld of, en zo ja, onder welke voorwaarden een ontwikkeling in de Ecologische Hoofdstructuur kan worden toegelaten.

De bescherming van de Ecologische Hoofdstructuur vindt plaats door het nee-tenzij-regime uit de Nota Ruimte. Dit houdt in dat ruimtelijke ingrepen in de EHS met een negatief effect op de EHS in principe niet zijn toegestaan. Onder voorwaarden kan hiervan worden afgeweken.

De beleidsmatige basis voor het afwegingskader voor de Ecologische Hoofdstructuur is de Nota Ruimte. Daarnaast hebben Rijk en provincies een beleidskader Spelregels EHS opgesteld. Het

beleidskader geeft een uitwerking, verduidelijking en aanscherping van de verschillende onderdelen van het afwegingskader. De provincies laten de inhoud van de Spelregels EHS doorwerken in het provinciaal ruimtelijk beleid.

De bescherming van de EHS gebeurt via de regelgeving van de ruimtelijke ordening. Het beschermingsregime is onder de Wro door het Rijk vastgelegd in de AMvB Ruimte en werkt via provinciale verordeningen.